

A mexikói vallásháború margójára

Lászlólagos hírtelenséggel, de valójában réggen lappangó tüzből lobbant fel néhány hete a mexikói kulturharc lángja. Aki az eseményeket távolabbról nézi, de megértéssel, azt vizsgálja először: mi ennek a kulturharcnak a lényege. Háború-e a kultúra ellen, mint a hogy a klerikálisok mondják, vagy háború a kultúráért, ez az antiklerikális demokraták jelszava. Az eseményeket közelebbről nézők pedig azt kérdezik: hogyan lehetséges a 95 százalékban katolikus Mexikóban olyan erős egyházellenes mozgalom, a milyen az ugyancsak katolikus Franciaország már túlesett, de a milyen pl. a Mexikó szomszédságában levő nem katolikus Egyesült-Államokban nem is tudott gyökeret verni.

E kérdés lényegére Mexikó társadalmi struktúrája s benne a katolikus egyház elhelyezkedése és szerepe ad feleletet.

Aki Spanyolország történetét csak némiképp is ismeri, az tudja, hogy a spanyol hódítás és a katolicizmus terjesztése együtt jártak. Mexikó is spanyol gyarmat volt a XIX. század második évtizedéig s a spanyol katolicizmus kitűnő talajt talált ebben az országban, melynek ősi kultúráját még a hódító Cortez lovasai tiporták el. Az őslakó indiánok keresztények lettek, de inkább a vallás külsőségeit vették át s a részint ma is létező s vadon élő törzsek között még mindig jelentkezik a bálványimádás. A katolicizmus nem hozott kulturát Mexikó őslakóinak, sem a lakosság jórészét képező meszticeknek, a hódítók és beszülettek vérekeveredéséből keletkezett új típusnak; a kultúra a spanyol oligarchia sajátja maradt, mely az egyházzal együtt Mexikó termőföldjének nagy részét magának szerezte meg.

Szegény, műveletlen és birtoktalan földmunkás tömeg, kevés polgári intellektuel, szemben a nagybirtokos osztállyal és a hatalmas vagyonu, nagy befolyásu egyházzal; nem egészen hárommillió fehér szemben tizenhárommillió meszticcel és indiánussal: ez Mexikó mai társadalmá.

Az egyház működését mi sem jellemzi jobban, minthogy bár minden 100 ik lakosra jut egy egyházi személy, a lakosság óriási tömegei irástudatlanok, pedig az iskolák az egyház kezében voltak. Ezekben azonban csak a vagyonos osztály gyermekei tanulhattak. Az egyház Mexikóban hatalmas vagyonkezelő és vagyonygyűjtő testületté vált, mely évente csak Rómába 2 milliárd lei egyházadót küldött s olyan pompát és fényt fejthetett ki a templomok építésénél és az egyházi szertartásoknál, ami kiáltó ellentéte volt a lakosság tömegnyomorának.

Lett volna rá mód emberséggel és keresztényi érzülettel gyógyítani a társadalom beteg szervezetét: óriási földterületek álltak rendelkezésre, hogy a folyton nyugtalankodó, bandákba tömörülő, polgárháborúk harcos anyagát képező, lázadó földnélküli lakoszágot letelepítsék s szorgalmas kisbirtokossá neveljék. De a külterjesen mivelte nagy birtokoknak olcsó munkások kellek, félrabzolgák, akiknek jórésze vadházságban élt és él ma is, mert az egyházi esketés díjai oly magasak voltak, hogy az egyházi házasság megfizethetetlen lett.

Ezek az állapotok igen természetesen elenhatalást szültek. Jól meg kell értsük: ebben a homogén katolikus államban nem a vallás, hanem az egyház érdekei s elsősorban vagyoni érdekei idézték fel a szocialis revolúciót, mely tulajdonképpen már a múlt század ötvenes éveiben kezdődött, de igazán csak közvetlen a világháború előtt tört ki és folytatódott máig, amikor nem történik egyéb, minthogy az 1859-ben pápírosan maradt szétválasztását egyháznak és államnak a társadalom érdekében végrehajtják.

A mexikói alkotmány minden vallásnak szabadságot biztosít s minden vallást és felekezetet egyenjogúnak ismer el. Ha tehát a katolikus egyháznak csak vallási érdekei volnának sértve, a klerus panasza s mostani lázadása az állam ellen indokolatlanok lennének.

A szétválasztás azonban megfosztotta az egyházat kiváltságos vagyoni helyzetétől. Az iskolákat államosították, a vallást magánügynek deklarálták, megtiltották, hogy az egyház ipr vállalatokat és üzemeket tartson fenn, megszü-

tették azt a lehetetlen helyzetet, hogy más vallást, mint katolikus, Mexikó területén alig tűrték, hogy zsidók és protestánsok nem vásárolhattak földbirtokot s hogy érvénytelen minden megkötött szerződés, ha a felek nem voltak katolikus vallásuk.

A mexikói egyház tulment azokon a határokon, a melyeken a katolikus vallásnak belül kellett volna maradnia s a mexikói demokraták azért hiszik jogosnak, hogy a mostani kulturharc az ő harcuk a kultúráért, mert az analfabetizmus ellen küzdenek, mert a mexikói nemzeti vagyon kétharmadát kezében tartó egyház anyagi eszközeinek átvételével akarják kiküszöbölni azokat a hibákat, melyek éppen a mostani kulturharcot idézték elő.

Trockij állott az orosz forradalom élére

A szovjet cáfolata ellenére megerősítik a kronstadti és pétervári tengerész-lázadás híreit. Stalin ellen merényletet kíséreltek meg. Bolsevista ügynököket fogtak el a Dnyeszter mentén

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szovjet hivatalos cáfolata ellenére a varsói Wschodnia ügynökség fentartja, hogy Kronstadtn és Petrográdban katonai forradalom tört ki és a lázadók megszállták a középületeket, mivel a kormány a két városban kihirdette az ostromállapotot. Az ügynökség szerint Trockij Moszkvából Petrográdba utazott. A varsói irodának további jelentése szerint Stalin ellen ismeretlen tettesek bombamerényletet követtek el. Stalin sértetlen maradt, kíséretéből azonban ketten megsebesültek.

Bukarestbe érkezett magánjelentések szerint az oroszországi forradalom, amelyet Trockij vezet, egyre terjed. Moszkva lakosságának legnagyobb része Trockij oldalára állott, akinek csapatai Moszkva felé közelednek.

A Dnyeszter-menti határőrök tegnap elfogtak két bolsevik ügynököt, amint a folyón át keltek Beszarabiába. Feladatuk forradalmi propaganda keltése volt és a beszarabiai titkos kommunista szervezetek ellenőrzése. Az ügynököket, Pastranov Iszar bolgár és Soliman Alisolar tatár származásu kommunistát, Kisevnevsz szállították, ahol a sziguranca őrizetbe vette őket.

Az orosz forrongások okairól már reugeteg vélemény nyilvánult meg anélkül, hogy a dolgok lényegét pontosan megállapította volna. Kétségtelen, hogy Oroszországban a forradalom első idejében uralmon lévő elv: a világforradalom kibontása helyébe egy új elv lépett. Az, hogy Szovjetországnak mindenekelőtt rendbe kell jönnie, az ország boldogulása előbbre való a világforradalomnál. A tanácsköztársaság megalakulásának első idejében még az volt a gazdasági principium, hogy mindazok, akik másokat dolgoztatnak, nem érdemlik meg politikai jogokat a paraszt- és munkásállamban. Ennek az elvnek az érvényesítése azután magával hozta azt a fonák és a szabadsággal egyáltalában össze nem egyeztethető állapotot, hogy az ország polgárainak nagy rétege kinnrekedt politikai jogából. Nemcsak kereskedők, ipari vállalkozók és segédekkel dolgoztató iparosok vesztették el legelémibb állampolgári jogukat, hanem parasztok is, akik időről-időre béresekkel voltak kénytelenek dolgozni, nem gyakorolhatták legelémibb polgári jogukat, közöttük a választójogot.

Történelmi fejlődés

Az új gazdasági politika azonban lassan, de következetesen leépítette ezeket a merav alapelveket. Új áramlat indult meg, amelynek jelszava volt a szovjet felfrisztélés. Széles dolgozó tömegek által, tekintet nélkül arra, hogy ezek a dolgozók másokat is munkáltatnak bér ellenében, vagy sem. Az új kurzus a választójog kiterjesztését eredményezte. Az 1918-as agráriórvényt 1922-ben mélyreható reformok követték, amelyek szerint a mezőgazdaságban megengedhető volt a bérmunka, a kereskedelem pedig és az iparban szintén bőnyítéseket vezettek be, mert az ország újjáépítésének érdekében a régi elveket meg kellett változtatni.

A változás lényege a köve kezű volt: Aza eredeti elv kimondotta, hogy szavazati jogát csak a gyakorolhatja, aki öszszársadalmilag hasznos munkólést fejt ki és nem szakmányolja ki bármily formában is mások munkaserejét. Ezt az elvet a fejlődés során így fornullázták: Aki szavazati jogot akar gyakorolni, annak szocialisan hasznos munkát kell végeznie, vagyis a paraszt, ha béresekkel is dolgozik, az iparos segédek is tart, a kereskedő és vásárlások, akik kis tőke fölött rendelkeznek, sőt még az egyház szolgál is, bevonnattak az állami életbe. Alapjában véve ez az általános választójog bevezetését jelenti, mert hiszen ennek alapján a központosítvány ugyanolyan jogok fölött rendelkezik, mint a proletáriátus.

Vissza a magántermeléshez

A kommunista párt ezeket az elveket elfogalta, sőt ma már olyan jelek mutatkoznak, amelyek ezek a jogokat ki akarják terjesztani mindazokra, akik eddig ki voltak rekesztve a legelémibb állami jogoktól. A kommunista pártban néhányan köve-

A mexikói demokrata kormány, mely nem kiméletlenebb, mint Combes és Clémenceau voltak, akik annak idején Franciaország testétől választották el az egyházat, nemcsak a katolikusok, de minden állampolgár javát akarja biztosítani.

Ez alkalommal is, mint néhányszor azelőtt, felütötte fejét az imperializmus az Egyesült-Államok kalandoraiban, hogy Mexikó zavarosában halásszanak s Mexikót az Egyesült-Államok részére anektálják.

Alig hihető azonban, hogy Wilson hazája a nemzetek örendelkezési elvét így megcsufolja. Mexikó fiatal demokráciájának mostani súlyos küzdelmét az Egyesült-Államok régi demokráciája nem gáncsolja el. Ligeti Sándor

tették, hogy a fejlődés érdekében kivétel nélkül minden orosz állampolgár kapja meg a választójogot, tehát a nagyvállalkozók és nagyiparosok kis csoportja is.

A szovjetpártok erőviszonyai

A pártban az erőviszonyok a következőképpen állottak: a centrumban állott a nagy többség, amely célul tűzte ki az ellentétek áthidalását és a politika napi kérdéseinek a célszerűség szempontjaiból való megoldását. Baloldalt állott Zinovjev csoportja. Ennek a csoportnak az a politikai elgondolása, hogy egy párt képtelen a munkásoknak és egyuttal a parasztoknak az érdekeit képviselni. Előbb, vagy utóbb ez az állapot a párt átszervezéséhez kell, hogy vezessen. A pártnak szükségképpen át kell alakulnia proletárpártból parasztpárttá. Zinovjevék hangsúlyozták és pedig nem kis demagógiával, hogy ez az állapot már voltaképpen fennáll és hogy az egyre jobb módba lendülő parasztság érdekei ellentétesek az ipari proletáriátus érdekeivel. Parasztdiktatúrát kell tartani, — mondták — minthogy az utolsó választások alkalmával valóban a kommunisták és a munkások száma a parasztok javára feltűnően csökkent. Zinovjevék tehát parancsolóan követelték, hogy a párt védelmezze meg a munkásérdekeket és követeljen a kormánytól ilyen irányu radikális politikát.

Ezzel szemben a párt többsége azon az állásponton volt, hogy az ilyen politika csak szakadás előidézésére alkalmas parasztok és munkások között. Ha ez megvalósul, könnyen egy politikailag önálló parasztpárt alakul ki, a proletárdiktatura likvidál és az ország átmev angol mintára a kétpártiság rendszerére.

Mit követel Trockij?

A centrum központjától jobbra áll a Trockij-csoport. Ez a párt követeli elsősorban az állami apparátusnak a párttól való éles elkülönítését és az állami apparátus minél nagyobb demokratizálását. Alapjában véve a szovjetintelligenciát képviseli ez az irányzat, amelynek sok közössége van — és ez a különös ebben az új rendszerben — a másik, a baloldali ellenzékkel, úgy, hogy a két frakció együtt is mehetett, hiszen a parasztdiktatúrát egyikük sem akarthatta. Tehát a két csoport közös ellenzéki akciót kezdehetett és együtt rohamozták meg a többséget.

Zinovjev, ugylátszik, ezt a rohamot nem a párt-egyelem szemelött tartásával akarta a párton belül véghezvinni, hanem az állítólagos többségi diktatúrával az erőszakot helyezte szembe. Előbb konspirált, földalatti munkát végzett, illegális gyűléseket hozott össze, amiért kizárták a pártból.

E kizáratás következménye lett az a forrongás, amiről egyelőre ellenőrizhetetlen és meg nem erősített hírek jöttek legelőször a Dnyeszteren át Romániába.

Sik Poinca

Da tuális tion

A francia tesen igyeksz semmüstéit. E akít józanul fi megára, mert nem az egésze ezeltől a franc kötszázat, ami a halálól. Sik mindazon kivé akiknek kezén keresztültment, gyógymódról. ménykedés, kötelező jósl földi államok a fejüket. A mibe vette vszolták, hogy kell, ezzel sze záni és csak valutát. Az el szik ez a Poi véleményen v azon a pá amelyre lesüly frank iránti b ségvetés egyen értéke és a st pon törtéchst sges azt hiaz foat sterling s spekulások, Franciaország erre a nivóra

Most aztán áll hogy vissza tu lét. Meg kell elégedett meg fiasásra apell pésekkel adott Talán ered világ három b hogy ugy sz meg is fogják megmar-d a nem e-ik tov állam hitelző hónspra, a tel hitelképesége nincsenek egy kaja eredmény ban ez a ben egyb veszély rül, végleges szágot. Fogják ugy az amorti elegendő pénz sok és az em sere, akkor imitálni?

Poincaré t fias jellemére hogy sikerül fin buszkség nek is. Akelő javaslatait a f ben elfogda egyesülték je hogy mindket könnyű is ur balgasságsinak és amelyet m párti utca dt kamarának ad szonban ninc végrehajtókná hajtaniuk.

A szakért nem fog sike gulatát felkel végigvinnie. sülyedő fran Legol-csóban

Sikerülni fog-e Poincare vállalkozása?

David Lloyd Georgnak alábbi aktuális cikke az „United Press Association” utján került a világsajtóba.

A francia parlamentarizmus végre becsületesen igyekszik, hogy elkerülje a teljes megsemmisülést. Egy éjszakai rajongóhoz hasonló, akik józanul figyelmeztetnek, hogy vigyázzon megárra, mert külföldben nemcsak az üzlete, hanem az egészsége is tönkremegy. Egy héttel ezelőtt a francia frank hőmérséklete elérte a kétszázast, ami már csak egy hajszálnyira van a haláltól. Sikerülni fog-e vajjon Poincarének, mindazon kiváló orvosoknak a segítségével, akiknek kezén az utóbbi években a paciensek keserűtűment, eredményt elérnie?

Külföldöző nézetek vannak a Poincaré-féle gyógyműről. Az angol és a francia sajtó reménykedik, de tartózkodik attól, hogy fötelező jóslásokba bocsátkozzék. A külföldi államok pénzügyi szakértői rázza a fejüket. A francia miniszterelnökök semmibe vette tanácsait. Ők ugyanis azt javasolták, hogy a frankot azonnal stabilizálni kell, ezzel szemben Poincaré előbb revalorizálni és csak aztán akarja stabilizálni a francia valutát. Az első pillanatra egész okosnak látszik ez a Poincaré féle teoria. Poincaré azon a véleményen van, hogy a frankot most csupán azon a páciens ártalmason stabilizálni, amelyre lesüllyedt, míg ha ismét visszaállítja a frank iránti bizalmat és ha helyrehozza a költéséget egyensúlyát, visszaáll a frank igazi értéke és a stabilizálás sokkal kedvezőbb alapon történhet meg. Azzal érvel, hogy nevetéses azt hiszi, hogy egy dollár negyven, egy font sterling kétszáz frankot ér meg. Azok a spekulánsok, akik a pánikot előidézték és Franciaország külső és belső ellenségei ugyanis erre a nívóra nyomták le a frank árfolyamát. Most aztán álljon minden hazafi csatáriba, hogy vissza tudják állítani Franciaország hitelét. Meg kell állapítanunk, hogy Poincaré nem elégedett meg azzal, hogy egyszerűen a hazafiasságra apelláljon, hanem igen drasztikus lépésekkel adott nyomtatékokat felhívásának.

Talán eredményt lehetne elérni, ha a pénzügy világ három biztosítékot tudna adni: először is, hogy egy új, mint a régi adókat valóban meg is fogják fizetni, másodszor, hogy a frank megmarad a mai árfolyamon, vagy legalább is nem esik tovább, harmadszor, hogy a francia állam hitelereiben visszatér, legalább is néhány hónapra, a teljes bizalom a francia köztársaság hitelképessége iránt. Amíg ezek a biztosítékok nincsenek együtt, Poincaré felértékelési politikája eredménytelen marad. Ebben a pillanatban ez a benyomásunk, hogy ez a politika nem egyéb veszélyes játéknál, amely, ha nem sikerül, végleges katasztrófába sodorja Franciaországot. Fogják-e fizetni az adókat? Ha nem, úgy az amortizációs alap éleccé torzul. Ha nincs elegendő pénz az állampénztárban az évi kiadások és az amortizációs kötelezettségek fizetésére, akkor hogyan akarják a deficitet elimálni?

Poincaré tulajdonképpen honfitársainak hazafias jellemére alapítja reményeit. Abban bízik, hogy sikerülnie fog a francia adófizetők hazafias büszkeségét úgy felgyújtania, hogy fizessenek is. Akciója eddig jól megy. Sikerült adójavaslatait a francia parlament egyetlen ülésében elfogadtatni. A pánik és a hazafiasság egyesülték javára és Poincaré értett ahhoz, hogy mindkettőt figyelmen kívül hagyja. Aránylag könnyű is uralkodni egy gyűlekezeten, amely balgaságainak következményeit szembe előtt látja és amelyet még ezenfelül megfélemlítve tart a párisi utca dühbe. Poincaré egy gyáva, reszkető kamarának adta elő terveit. Ez az atmoszféra azonban nincsen jelen az adóhivataloknál és a végrehajtóknál, akiknek az adókat be kell majd hajtaniuk.

A szakértők attól félnek, hogy Poincarének nem fog sikerülnie a háborus idők lelkes hangulatát felkeltenie, vagy legalább is a tempót végigvinnie. Azután ne felejtsük el, hogy a súlyos frankból egész sereg gyáros és keres-

kedő nagy hasznot húz. Soha annyi francia árut nem exportáltak külföldre, mint mostanában. Ezenkívül mihelyt csak egy kicsit emelkedni kezd a frank, az adófizetések azonnal megfognak állani vagy legalább is lassabb tempóban fognak haladni.

Nem csalódunk, amikor azt hisszük, hogy Poincaré végül is kénytelen lesz feladni azt az elvét, hogy „Franciaországnak önmagát kell megmentenie” — és előbb utóbb rá fog fanyalodni a külföldi kölcsönökre. Ezzel pedig csak a caillauxi vonalat folytatná.

Románia és Jugoszlávia együttes lépést tesz a Népszövetségnél a komitációs betörések ellen

A nagyhatalmak közbelpésére a belgrádi kormány nem csinál casus bellit a bolgár incidensből

(Bucuresti Bukarest, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külügyminiszter elhatározta, hogy Jugoszláviával együtt a Népszövetség elé terjeszti a komitációs betörések egész irattárát és interveniálni fog, hogy a bolgár komitációs fészket gyökeréből kiirtsák. A román kormánynak adatai vannak arról, hogy a Románia és Jugoszlávia elleni komitációs betöréseket a szófiai katonai iskolákban szervezték meg. Így gyűjtötték össze és képezték ki a komitációsakat, akiket azután a várnai laktanyában szereltek fel. A bolgár tisztek körében változatlanul folyik a szervezkedés.

Belgrád, augusztus 10. A belgrádi angol követ ma megjelent Nincsic külügyminiszternél és közölte vele, hogy Franciaország és Olaszország is csatlakozott az általa már közölt tanácsolhoz, amely szerint a Bulgáriához intézendő demars a lehetőséghez képest barátságos hangú legyen és ne lehessen alapja semmiféle balkáni bonyodalomnak. Az angol követ távozása után a francia követ is megjelent Nincsicnél és bejelentette, hogy csatlakozik az angol állásponthoz. Kérte Nincsicut, hogy Jugoszlávia halasszon el minden intervenciót addig, amíg a Népszövetség szeptemberi ülésén nem foglalkozik a szerb bolgár incidenssel.

A jugoszláv külügyminiszter a nagyhatalmak követeinek intervenciója után kijelentette, hogy Jugoszlávia teljesen belügyének tekinti a Jugoszláviával történt legutóbbi incidens elintézését és nem tűr semmiféle beavatkozást sem a jegyzék átadásának módjában, sem annak hangjában. A „Politika” úgy tudja, hogy a jugoszláv követ a mai napon okvetlenül átadja az eredeti demarsot a bolgár külügyminiszternek. Egyidejűleg Görögország és Románia szófiai követei közös jegyzéket nyújtanak át Szófiában. Nincsic tegnap váratlanul Blédbe utazott, hogy a királynak referáljon a nagyhatalmak közbelpése által keletkezett bonyodalomról.

Póstyénből jelentik: Boris bolgár király nővérével Eudoxia hercegnővel és Cirill herceggel a legteljesebb inkognitóban Póstyénbe érkezett. Utazását összefüggésbe hozzák a balkáni politikai helyzettel.

A dob utcai társasok céljaira a bolgár hadügyminisztérium 10 millió kévát utalt ki. Egy-egy banda 80-100 főből áll és felváltva törnek be Jugoszláviába, vagy Dobrudzsába.

A bukaresti magyar követ interveniált a magyar diplomák nosztrifikálása érdekében

A közoktatásügyi minisztérium válasza. Megsemmisítik a nagyváradi színháza Parlagi Lajossal kötött szerződést. A brassói koncesszió sorsa

(Bucuresti Bukarest, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar követség ma interveniált a közoktatásügyi minisztériumban, hogy a régebbi magyar diplomákat nosztrifikálás nélkül ismerjék el. A közoktatásügyi minisztérium haladéktalanul választott az intervencióra és a következőket mondotta:

— Nosztrifikálás nélkül csak azok a magyar diplomák érvényesek, amelyeket 1916 augusztus 15. illetőleg 28-ika, azaz Romániának a háborúba lépése előtt kocsátottak ki a magyar egyetemen. Kivételt képeznek azok a legkésőbb 1919 október 1-éig, azaz a kolozsvári román egyetem megalakulásáig kiállított magyar diplomák, amelyeknek tulajdonosai az impérium átvételével román állampolgárok lettek és azok az 1919 október 1-től legkésőbb 1921 október 1-éig kiállított magyar diplomák, amelyeknek tulajdonosai később nyerték el a román állampolgárságot. A fentemlített diplomák tulajdonosai irataik csatolásával a közoktatásügyi minisztériumhoz címzett kérvénnyel kell kérjék diplomájuk elismertetését. Az 1921 október 1-én kiállított diplomák csak nosztrifikációs vizsgával érvényesíthetők.

A svábok eredménytelen tárgyalásai

A szászok és svábok küldöttsége ma felkereste Petrovici közoktatásügyi minisztert, aki vel a bánági zárdaiskolák ügyeiről folytattak megbeszélést. Másfélórás tanácskozás után a küldöttség lehangoltan távozott a miniszter szobájából. Blaskovics prelátus a küldöttség vezetője a következő kijelentést tette:

— Eredményről szó sincs, tárgyalunk a végtelenségig.

Egyetlen színházi koncesszió sem végleges még

A Rapid munkatársa ma felkereste a kultuszminisztériumban Manoilescu színházügyi vezérigazgató helyettesét, Jean Dumitrescu osztályfőnököt, aki kijelentette, hogy a kultusz-

minisztérium egyelőre egyetlen színházigazgatónak sem adott végleges koncessziót. Ami dr. Janovics Jenő kolozsvári színházigazgatónak Brassó város tanácsával kötött megállapodását illeti, még nem végleges, mert a kultuszminisztérium utólagos jóváhagyására szorul. Még eddig egyetlen színházigazgató sem tette le az előírt 100 000 lej kauciót és nem mutatta fel azokat a kellekeket, amelyek a koncesszió elnyeréséhez szükségesek. Ami a nagyváradi városi tanácsnak Parlagival kötött szerződését illeti, a városi tanács nagy hibát követett el, hogy a kultuszminisztérium megkérdése nélkül kötötte meg a szerződést. Ha Goldis miniszter szabadságáról visszatér, a kultuszminisztérium okvetlenül megsemmisíti a Parlagival kötött szerződést.

A konkordátum ügye

A Rapid munkatársa ezután ugyancsak a kultuszminisztériumban felkereste Atanasiu Popescut, aki a Vatikánnal kapcsolatos ügyek referense. Popescu kijelentette, hogy ha a kultuszminisztérium a konkordátum technikai részét elintézte, a további dolgok már a külügyminisztérium hatáskörébe tartoznak.

**Fényképészek,
Amateurok!**

Fényképészeti cikkeiket a legolcsóbban

Bernát

papírosáruházában,

Plata Unirii 29. szám alatt [Layda-
oukrásza mellett] szereshetik be.

Lemezeket kidolgozunk. — A világhírű
Angol Imperial lemezek gyári lerakata.

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fióküzlet Str. Barițiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moșilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

Törökország bécsi követe nyilatkozik a Kemál-ellenes összeesküvésekről és az angorai kormány politikájáról

(Bécs, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Törökországban hetek óta olyan események játszódnak le, amelyek igen mélyreható változásokat takarnak és éppen ezért a nemzetközi közvélemény még nem látja tisztán az események rugóit és várható következményeit. Ebből a szempontból feltétlenül érdeklődésre tarthat számot Mohamed Hamdi becsi török követ nyilatkozata, amely az első hivatalos közlés a legutóbbi török eseményekről. Az emlékeztető összeesküvésről és a Szmyrnában kivégzett tizenkét politikusról a következőket mondotta Mohamed Hamdi bej:

— Ebben a pörben — mondotta a követ — olyan politikások állottak a bíróság előtt, akik már évekkal ezelőtt elvesztették a nép közbizalmát és egyúttal minden befolyásukat. Sefki bej, aki a hatóságokkal közölte az összeesküvők szándékát, azt adta jegyzőkönyvbe, hogy akkor hagyta el az összeesküvőket, amikor észrevette, hogy ezek nem politikai célok elérésére szervezkedtek, hanem azért, hogy a hatalmat magukhoz ragadják.

— Hursid bey, a bíróság elnökének arra a kérdésre, hogy mit vélték elérni az összeesküvéssel, nyíltan kijelentette, hogy megakarták gyilkolni a köztársaság elnökét és el akarták láb alól tenni a kormány minden tagját. Az elnöknek ama kérdésére, hogy mit tettek volna azután, Hursid leplezetlenül megmondotta, hogy azután ők vették volna át a hatalmat. Védelmére mindössze azt hozta föl, hogy számítaniok kellett azzal, hogy esetleg jön egy másik összeesküvő csoport, amely hasonló módon intézi el őket.

— De azt mondják — vetette közbe az újságíró — hogy a politikai pártok üldözése még ma is napirenden van Törökországban.

— Ez nem áll. A politikai pártok teljes akadályoztatást élveznek a török nemzetgyűlésen. Négy esztendője, hogy a republikánus néppárt alkotja a kormánytöbbséget és ezen idő alatt egyetlen kisebbségi párt egyetlen politikai akcióját is nem nyomta. De gyilkosságra való előkészületek és az összeesküvés nem tekinthetők a legnagyobb jóakarattal sem parlamenti akcióknak.

— A szmyrni eseményeket összefüggésbe hozták az ifjutörökök pártjának mozgalmával — jegyezte meg az újságíró.

— A háború után, 1918-ban az „Egység és Haladás Bizottsága“ a háborús fiaskó következtében feloszlott. Ma tehát nem szerepel politikai pártként; ellentmondás tehát, amikor a párt elnyomatásáról beszélnek. Nem igaz az sem, hogy ezrével tartóztatták le a kormány ellenzőit. Mindössze huszonhét személyt tartóztattak le, ezek közül kettőt nyomban szabadon bocsátottak, tizennégyet pedig a bíróság fölmentett.

— És az angorai események hogyan állanak?

— Angorában olyan egyének ellen van pör folyamatban, akiket összeesküvéssel vádolt az államügyész. Ezek a törvényes lehetőségek megkerülésével törekedtek hatalomra. Akik Törökországban ma hatalmon vannak, mind annyian végigcsinálták a háborút követő szenvedéseket, az idegen megszállást és tudatában

vannak annak, hogy Törökországot nem lehet a régi eszközökkel, hanem csakis reformokkal kormányozni. Mustafá Kemal pasa Törökország modernizálását, az állam és vallás elkülönítését és a kalifátus eltávolítását nem tudta volna végrehajtani, ha a kormány nem támaszkodott

Egy percig tartó földrengés volt az elmúlt éjjel Máramarosszigeten és környékén

(Sighetul Marmatiei—Máramarossziget, aug. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőről keddre virradó éjszaka Máramarosszigetet és környékét közel egy percig tartó földrengés rázta meg. A földlökéseket három óraker érezték először, azután pár pillanat múlva kisebb földrengések következtek, amelyek csak negyed-nyolc óraker szüntek meg teljesen. A földlökések az egész városban és mint a később beérkezett jelentések közlik, a szomszédos falvakban is izgalmas pánikot idéztek elő. Az emberek mindent kiugrottak ágyaikból és rémülten szaladtak ki a szabad ég alá. A lakásokban meg-

volna a nép skaratára. Mi ki fogunk tartani emellett, ha az ellenséges propaganda bármennyire is sürgeti a reakciót.

Az országban mindenfelé százezrek által látogatott gyűléseken szavaznak bizalmat a kormánynak. Az ország gazdasági konszolidációja a legjobb úton halad.

A követ kijelentette még, hogy Törökországban olyan alkotmány uralkodik, mint bárhol Európában. A hatalom forrása a népakarat és az elnök hatalmi köreit mindig ez korlátozza.

mondaltak a butorok, a falakon kisebb repedések támadtak, de szerencsére emberéletben nem esett kár. Máramarossziget lakosságának egy része az utcákon töltötte az éjszakát. Különösen nagy rémület fogta el a falusi lakosokat, amely a földrengés hatása alatt megtöltötte a templomokat és egészen reggelig áhitatosan imádkozott. Reggel a máramarosszigeti mérnöki hivatal vizsgálatot tartott, megállapította, hogy jelentősebb kár sehol sem történt és az eseményről jelentést tett a bukaresti földrajzi intézetnek. Ma már a nyugalom az egész környéken helyreállt.

A nemzetközi jogászkongresszus követeli a numerusz klauzusz eltörlését

Kibővítik a nemzeti kisebbségek védelmére szolgáló intézkedéseket

(Bécs, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetközi jogászkongresszus főbizottságának mai ülésén Sir Alfred Hopkins javaslatára megkezdtek a kisebbség védelméről szóló javaslat tárgyalását. Brunett, a francia bizottság elnöke követelte, hogy a kisebbségek és a megváldolt kormányok egyrangú tárgyaló-felek legyenek a Népszövetség előtt.

Dr. Kunz a népszövetségi liga bécsi titkára követelte a numerusz klauzusz megszüntetését és a kisebbségek egyforma kezelését a föld-reformmal kapcsolatban.

Ezután a magyar részről benyújtott javaslatokat tárgyalták. A bizottság előtt három javaslat feküdt. Az első kimondatni kívánja, hogy a kisebbségi kérdésekben benyújtott petíciók nyilvánosan tárgyalandók a Népszövetségben. A második javaslat szerint a Nemzetekszövetségének fűtőkarsága évi jelentésében állítsa össze a kisebbségi ügyekben beadott petíciók

jegyzékét feltüntetve az azokban foglalt kérdéseket, azok származási helyét. Végül a harmadik javaslat kimondatni kívánja, hogy a kisebbségi ügyekben minden nézeteltérést a hágai állandó nemzetközi bíróság elé terjesszen a népszövetségi tanács.

A vita során Magyary Géza budapesti egyetemi tanár a magyar csoport nevében kijelentette, hogy a javaslatokat azzal fogadta el, ha a stockholmi konferencia határozatához képest nemcsak a népszövetségi tanács tagjai, hanem a Nemzetek Szövetségében részes minden állam jogosult legyen azt kérni, hogy valamely panaszt a hágai állandó bizottság elé vigyenek.

A cseh és lengyel csoport a kérdés tárgyalásának elnapolását kérte. A francia képviselő a népszövetségi tárgyalások nyilvánosságát ellen foglalt állást. Mindkét javaslatot elutasították és Magyary egyetemi tanárnak és a bizottságnak javaslatát elfogadták.

„A romániai fascizmus mesterséges gyökerekből táplálkozik“

A „Patria“ kritikája a fascista pártról. Hét cu ista képviselő kiválik a Ligából, ha Cuza marad az elnök

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Keresztény Nemzetvédelmi Liga krízise tovább tart. A jelenlegi rezsimmel elégedetlenkedő radikálisok intenzíven szervezkednek és amint tegnapi számunkban már jelentettük, a Zelea Codreanu—Istrate frakció a „Cuvantul“-nál dolgozó intellektuellekkel karöltve egy országos fascista párt kereteit készült megvetni. A fascista párt szervezésének híre politikai körökben különböző kommentálásokra adott alkalmat. A hír hatása alatt a Keresztény Nemzetvédelmi Liga hét képviselője elhatározta, hogy kilép a ligából, ha Cuza továbbra is elnök marad és csatlakozik a fascista alakulathoz.

A fascista szervezkedés egyébként vegyes érzelmeket váltott ki az egyes politikai pártok körében. Általában megállapítható, hogy a nagy pártok kevés szimpátiával fogadták a hírt. A nemzeti párt kolozsvári hivatalos lapja: a „Patria“ például így ír:

A „Politica“ című lap legutóbbi számában a román fascista pártnak (?) külsőben lévő tanácskozásairól ad hírt, amelyen a Keresztény Nemzetvédelmi Liga egy frakciója és a „Cuvan-

tu“-nál dolgozó intellektuelek vesznek részt. Nincs semmi kifogásunk ez ellen a tanácskozás ellen.

Emlékeztetni kívánjuk azonban a fascista pártot (ki tudott arról, hogy egyáltalában létezik?), hogy Padeanu, Spătaru és Bacalogu eseteire, (csak a legnagyobbakat említjük), akik nem valami kitűnő dicsőfényű öveztek a román fascizmus nevével. És ne felejtsek el, hogy nem elég Olaszországból a makaróni utáni gusztust, a fekete inget és a diktatúrát importálni. Mesterséges eszközökkel nem lehet egy mozgalmat — még a fascizmust sem — fentartani. És Romániában, ha van fascista mozgalom, az mesterséges gyökerekből táplálkozik, mert a nép nem érzi szükségét egy ilyen mozgalomnak mindaddig, míg tényleg nem látja teljesen beigazoltnak a politikai pártok és a parlamentarizmus végleges csődjét. Ezt nem szabad elfelejteni.

Ugyanilyen hangnemben írnak a nagy bukaresti politikai lapok is, amelyek elvi és gyakorlati érvekkel veszik fel a harcot a fascista párt ellen.

Kérje

mindenhol Dreher-Haggenmacher
sörgyártmányait!

Márciusi világos

Dacia extra special.

Bavaria dupla maláta.

Weisz Adolf urisabóságát áthelyezte **Galea Regele Ferdinand 17. sz. alá**

Isme

(Prága, augusztus 10. Hétvári a kereskedelmi társaság között. A legathidatlatlan nek elhárítani és ez volna a rendes: az, hogy a minimális gabona árával szemben a keletpolitikai állam fergalmában Ertesülésként lanul ragaszkodni augusztus 13-án a minimális váma

M
a sp
A fasc
Aláírta

(Róma, augusztus 10. Hivatás szerint a spanyol barátai sorban Francia Stefani-ügyön a szerződésben dekeik egyeztetésében sok te A szerződés müniké csak messzebbmenő díg a fascista vívával és Cseh szerződésük bitására vona Mussolini kab ezért madridi

A római szerződés kö minden vona és így a szer szeptemberi n Olaszország támogatását a

E
a libe
Stere viss
A temes-t

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 10. Hétvári a kereskedelmi társaság között. A legathidatlatlan nek elhárítani és ez volna a rendes: az, hogy a minimális gabona árával szemben a keletpolitikai állam fergalmában Ertesülésként lanul ragaszkodni augusztus 13-án a minimális váma

A „Lupta Olanestiből Stere egészségi élettől. S fogja hivatal kötségtelenül deferált a hiv leges kormán legkötőbb folytatott fu stül megtaga

A liber egyengeti az üresedett ill párt vezérei körök szerin

Ismét megindultak a cseh-magyar kereskedelmi tárgyalások

Kevés kilátás van a megegyezésre

(Prága, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétnapi szünet után ma újra megkezdődtek a kereskedelmi tárgyalások a cseh és magyar delegáció között. Az első tárgyalások alkalmával a legáthidalhatatlannak mutatható ellentéteket igyekeznek elhárítani és a tervezett provizóriumnak éppen ez volna a rendeltetése. A legfontosabb kérdés most az, hogy augusztus 13 után, amikor a cseh minimális gabonavámok Magyarországgal és Kanadával szemben hatályukat veszítik, milyen kereskedéspolitikai helyzet áll elő a két szomszéd-állam forgalmában.

Értesültünk szerint a cseh kormány változatlanul ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy augusztus 13 án tul ellenszolgáltatás fejében biztosítja a minimális vámoikat.

Ezzel szemben mind a mai napig nem közölték az idevonatkozó kívánságok listáját, csak általában mind a 150 ipari cikk megfelelő vámmérséklésére jelentették be az igényüket. Illetékes magyar körök foglalkoztak a cseh részről a magyar gabona számára felajánlott kedvezményes vasúti tarifa kérdéssel. Ugy értesültünk, hogy a magyar kormánykörök a felajánlott kedvezményeket nem tartják kielégítőnek és kevés a remény arra, hogy ezen az alapon megegyezés jöhesse létre.

A magyar delegációnak változatlan az az utasítása, hogy a minimális vámokból kérjen további engedményeket. A döntés az egész tárgyalási komplexum fölött valószínűleg a holnapi nap folyamán meg fog történni.

Meglepetésszerűen publikálták a spanyol-olasz szerződés aláírását

A fascista sajtó nagy jelentőséget tulajdonít az újabb szövetségnek Aláírták a francia-román semlegességi szerződést

(Róma, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hivatalos Stefani-ügynökség ma meglepetésszerűen nyilvánosságra hoz egy olasz-spanyol barátsági szerződést, amelynek éle első sorban Franciaország ellen irányul. A hivatalos Stefani-ügynökség magyarázata szerint ugyancsak a szerződésben a két állam földközi-tengeri érdekeit egyeztetették össze, melyek az utóbbi időben sok tekintetben háttérbe szorultak.

A szerződés tartalmáról a hivatalos kommuniké csak annyit közöl, hogy az sokkal messzebbmenő, mint amilyen szerződéseket eddig a fascista Olaszország Svájcjal, Jugoszláviával és Csehszlovákiával kötött, mert ezek a szerződések bizonyos irányu semlegességi biztosításra vonatkoztak. A szerződést Paolucci, Mussolini kabinetfőnöke írta alá Madridban és ezért madridi szerződésnek fogják nevezni.

A római lapok méltatása szerint a barátsági szerződés következményeképpen a két állam minden vonalon támogatni fogja egymást és így a szerződés éreztetni fogja hatását a szeptemberi népszövetségi gyűlésen is, amikor Olaszország bizonyára nem fogja megvonni támogatását a spanyol kormány tanácsnagjai

igényeitől.

A Stefani-ügynökség híradása nagy meglepetést okozott, bár az erre vonatkozó tárgyalások a spanyol uralkodó római látogatása óta Rómában és Madridban szakadatlanul folytak.

A kormány sajtója különös meglepéssel állapítja meg, hogy az előzetes tanácskozárok sikerült a fehérgőz demokrácia korszakában titokban tartani. A szerződést lajstromozták a Népszövetségénél, de a „Tribuna“ értesítése szerint nem most, hanem kedvező időben terjesztik elő.

A szerződés legfontosabb pontja a szigorú semlegesség biztosítása olyan támadás esetére, amely valamelyik szerződő felet saját hibáján kívül éri.

Páris, augusztus 10. A „Journal“ jelenti, hogy a francia-román semlegességi szerződést néhány nappal ezelőtt aláírták. Az egyezmény a népszövetségi szerződés keretein belül lesz érvényesítve. A Romániával kötött megállapodást követni fogják Kelet-Európa többi államaival köendő szerződések, amelyeknek célja a balkáni béke fentartása és a háború utáni területi statusquo megvédése.

Előzetes megállapodás jött létre a liberálisok és a nemzeti párt között?

Stere visszavonul a parasztpárt éléről. Mi történt az olanestli értekezleten? A temes-torontáli nemzeti párt feltétlenül bizik a liberálisokkal való fúzióban

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Minden taktikázás és ellentmondó híresztelések mellett a politikai helyzet határozott vonalakban kezd kristályosodni. A parasztpárt olanestli értekezlete, melyen Iaculetz volt beszarábái miniszter megismételte a liberális párt együttműködési ajánlatát, még nem enged ugyan eléggé tisztán látni, de egyre több jel szól amellett, hogy a liberálisok ezekkel a kétoldalú tárgyalásokkal csak minden eshetőségre akarják biztosítani magukat a kormány elleni döntő harc megindítására.

A parasztpárt feláldozza Sterét

A „Lupta“ és a „Viitorul“ szerint Madgearu Olanestiből visszaérkezve kijelentette, hogy Stere egészségi okok miatt visszavonul a politikai élettől. Stere ezt a lépését szeptemberben fogja hivatalosan bejelenteni. Ez a hír, ha igaz, kétségtelenül azt jelenti, hogy a parasztpárt desferált a liberálisok követeléseinek és az esetleges kormányrajtás érdekében feláldozza egyik legkitűnőbb emberét, amit a nemzeti párttal folytatott fúziós tárgyalások során konzekvensül megtagadott.

A liberálisokkal való megegyezés útját egyengeti az is, hogy Pan Halippát a megüresedett iltovi mandátumra jelölték a parasztpárti vezéreinek olanestli értekezlete. Illetékes körök szerint ennek az a magyarázata, hogy a

beszarábái parasztpártot, — amely haragszik Lupura, mert kisenevi mandátumát tartotta meg és így Joanitzesounak juttatott mandátumot, ahelyett, hogy a kisenevit átengedte volna egy beszarábái jelöltnek, — ki akarják békíteni Pan Halippa jelöltségével.

A parasztpárt olanestli megbeszélésén egybékint elhatározták, hogy augusztus 31-ig várnak a nemzeti párt válaszára a fúzió ügyében. Ha ezen időpontig válasz nem érkezik, úgy a parasztpárt teljesen visszanyertnek tekintik az előzetes megállapodást.

A bánági tömegek is követelik a liberálisokkal való fúziót

Az előjelek szerint a nemzeti párt alighanem végleg elajti a parasztpárttal való fúzió ősrégi tervét. Erre enged következtetni temesvári tudósítónknak az a jelentése, hogy a Bánágban is érdeklődéssel várják a nemzeti és liberális párt viszonyának további fejlődését. Pozitíve megállapítható, hogy Temes-Torontáli-megyében erős az a frakció, amely a liberálisokkal való fúziót óhajtja és észre az egyesülést már biztosra veszik.

Bukaresti politikai körök szerint a nemzeti párt és a liberális párt közt megállapodás jött létre, a parlamentben való együttműködésre vonatkozólag. Ez a hír azonban még megerősítésre szorul.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes orszósi és helyi sajtó napilapja Szerkesztők: Giszta János és dr. Marton Ernő Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a levél megjelölésével engedjük meg.

Ma napján

Kedd
5686. Elul 1.
Ros chodes
1926. aug. 11.

— Tovább zajlik a Gajda-ügy. Prágából jelentik: A „Rano“ és a „Narodni Listi“ című lapok megcáfolták azt a hivatalosan közzétett hírt, hogy Gajda tábornok felülvizsgálati kérvényt nyújtott be. A honvédelmi minisztérium erre ma reggelre kilátásba helyezte, hogy a cáfolattal szemben ellennyilatkozatot fog közzétenni. Ez az ellennyilatkozat azonban nem látott napvilágot. A valóság, mint azt tudósítónk hitelesen megállapította, az, hogy a kormány részéről felülvizsgálati kérvényt tettek Gajda elé, aki azt alá is írta, később azonban barátainak unszolására visszavonta.

— Megváltoztatják a földgázárakat. Bukarestből jelentik: Mint beavatott helyről értesültünk, a pénzügyminisztérium a jelenlegi földgázárak megváltoztatását tervezi. Az új földgázárak 1927 január elsején lépének életbe. Szó van róla, hogy revízió alá veszik azokat a kategóriákat, amelyekben az egyes iparvállalatok osztályozva vannak és amíg az új osztályozás meg nem történik, az újonnan létesülő földgázgyártóvállalatok nem köthetnek végleges megállapodást a földgázárak vezetésével.

— Vilmos excsászár nem kapja vissza délafrikai birtokait. Londonból jelentik: A „Telegraph“ jelenti Fokvárosból, hogy a német excsászár a versaillesi békeszerződés értelmében elköszönt német délafrikai farmjainak visszaadásáért indított perét elvesztette. A bíróság kijelentette, hogy a császár keresetének nem adhat helyet.

— Gyászünnepele Judit Lares emlékére. Aradról jelentik: Kedden este a nyári szinkörben, ahol az utóbbi napokban a vilnaiak nagy sikerrel játszottak, gyászünnepelet rendeztek a tragikus halált halt Judit Lares emlékére. A magyar emlékbeszédet dr. Herczog Sándor tartotta, aki széles vonalakban és általános zsidó kultúrsempontról a jiddis színészetet ismertette. Salom Mazo igazgató megható szavakkal ecsetelte az elhunyt tragika nagy jelentőségét a jiddis színészet szempontjából. Alex Stein, Mirjam Orleska, Weisitz, I. Kamen és mások előadásai járultak hozzá az est sikeréhez. Az előadás jövedelme a nagy tragika síremlékének céljait fogja szolgálni.

— Sztrájk fenyeget az aradi Astra-gyárban. Aradról jelentik: Az Astra-gyár munkásai a napokban a jelenlegi béreknek 30 százalékos felemelését kérték. Az igazgatóság azonban csak 10 százalékos hajlandó megadni. Ezt az ajánlatot a munkásság nem hajlandó elfogadni s ezért, ha a munkaügyi felügyelőség közvetítése nem vezet eredményre, a sztrájk elkerülhetetlen.

— Fizetésképtelen lett a Szilágyság egyik legnagyobb erdőtermelő társasága. Zilah-ról jelentik: Még 1918-ban Suta László dr. volt nagykárolyi főjegyző hat más román földbirtokossal szövetkezve, a Részhegységben egy több száz holdnyi irtatlan erdőterületet vett meg a budapesti Hungaria Banktól. Óriási költséggel facsuszatókat építettek a hegység őserdős oldalain és megkezdték az erdőirtást. A múlt hetekben egymást követő hegyi áradások után mintegy 40 000 méternyi levágott fájából közel 4000 méter fát sodortak el, ami a társaságunk majdnem egymillió lej kárt jelentett. A vállalat romlásában ezenkívül még más bajok is közrejátszottak. Ezek következtében a társaság bezzúntatta fizetését. A megriadt hitelzők közül többen peres eljárást indítottak a társaság ellen.

A kormány elítéli a kolozsvári tanács telek-kisajátító határozatát

A mai minisztertanács

Bucuresti-Bukarest, augusztus 10. A belügyminisztériumban nagy meglepetést keltett a kolozsvári városi tanácsnak az az intézkedése, amely az építkezéseket betiltotta. A belügyminisztériumnak az a hivatalos álláspontja, hogy a városi tanács súlyos hibát követett el. A törvénynek ugyanis nem az a célja, hogy üres telkeket kisajátítsa, hanem az, hogy a telektulajdonosokat építkezésre szólítsa. Ilyenformán a városi tanács rendelkezése szöges ellentétben van a törvénnyel. Nincs kizárva, hogy a kormány ezt fogja felhasználni jogalkalmazás céljára.

A kormány tagjai ma délután 6 órakor Áverescu elnökletével minisztertanácsot tartottak, amelyről a következő hivatalos kommuniké sárak ki:

Coonda tábornok királyi dekrétummal ki lett nevezve tárcanélküli miniszter és ideiglenes miniszterelnökké Áverescu szabadságidejének időtartama. Coonda tábornok letette az esküt a minisztertanács kezébe.

A minisztertanács ezután elhatározta, hogy a CFR tarifásmelési kérését öszrel a parlament elé viszi, addig tehát nem lehet szó emeléről. A köztisztviselők fizetésmelésére előirányzott összeg ügyében megállapították a tisztviselőknek juttatandó kvótát, amely megszünteti az egyes tisztviselőkatékat körüli fizetési különbséget. Töredékesen vette a kormány az öszsz kormány ama éntesítését, hogy rendelkezésre áll Romániának megvásárolt kölcsön első részlete. A hivatalos kommunikékn kívül még a következő információkat szereztük a minisztertanácsban: Mitilneu külügyminiszter bemutatta az a jegyzéket, amelyet a tolgár kormányhoz intézett a komitáció beérkezése ügyében. A külügyminisztérium a jegyzéket hozzájárulás végett megküldötte a cseh szlovák és jugoszláv kormányoknak. A jegyzék nem ultimátum jellegű.

Áverescu tábornok holnap utazik az olaszországi Áquiba. A határig csapán felesége kíséri el. Kabinetfőnöke 15 nap múlva utazás veszik a miniszterelnökkel együtt Rómába megy.

Nagyvárad elfogadta az angol kölcsönajánlat feltételeit

Tulbure polgármesterhelyettes kijelentette, hogy rövidesen választott tanács kerül a város élére

(Oradea Nagyvárad, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A városi tanács ma délelőn ülést tartott, amelyen Tulbure tanácselnök bejelentette, hogy Emil Ghil londoni bankár, egy angol pénzesoport megbízásából többszázmillió kölcsönt ajánlott fel a városnak, igen kedvező feltételek mellett. Tulbure ismeretette az ajánlat előnyeit, majd kérte, hogy a tanács vegye tárgyalás alá a kérdést és ha azt elfogadhatónak találja, ugy adja ki az opciót, amely 1926 október 15-ig szólna, azzal a klauzulával, hogy amennyiben a kölcsönt bármilyen ok miatt nem lehetne perfektuálni, abból a városra semmiféle hátrány, vagy költség nem származhat. Zigre Miklós dr. hozzájárul az opció kiadásához azzal a záradékkal, hogy a várost semmi körülmények között nem terhelheti semmilyen költség.

Tulbure bejelenti, hogy a kölcsönből első sorban a közbiztonság felépítését kezdenék meg. Ez hozzávetőlegesen ötven-hatvanmillióba kerülne. Ugyancsak sürgősen megvalósítanák a modern vásárcsarnokot is. Képzik még a

— A kolozsvári zsidó iparos egyesület közgyűlése. A Poale Cedak claji zsidó iparosok betegsegélyző és temetkezési egyesülete folyó hó tizenötödikén délután 3 órakor az egyesület imaházában rendkívüli közgyűlést tart. A gyűlés tárgya: A vezetőség lemondása és új választások.

* Orvosi hír. Dr. Harskovi's I. röntgenológus, a gyomor és bélbetegségek szakorvosa rendelőjét S. J. J. Marin (v. Szentgyörgy u.) 23. sz. alá helyezte át.

— A mozijegyzés ügye a kolozsvári törvényszék előtt. Ma délelőn került sor Pariser és Grünstein volt kolozsvári moziigazgatók elleni büntetőperben a tanuvalomásokra, amely ügyet tegnap kezdte tárgyalni a törvényszék. Solomon igazgató az annak idején megjelent hivatalos jelentéséről beszélt és tisztázta magát az alól a vád alól, mintha ő hallgatásával bűnpártolást követett volna el. S. Sz. Antal, a mozi gépész megtagadta a tanuvalomást és Filipescu tárgyalóelnök többszöri erőltetett felszólítására sem volt hajlandó vallani, mire a bíróság rövid tanácskozás után 1000 lej pénzbüntetésre és 2 napi elzárásra ítélte. Ezután Sinkovics Emma pénztárosnő következett, aki a kijelölt igazgatók következtében a bíróság előtt eszméletlenül esett össze. Csak később tért magához, miután kiballagatását felügyesztették. Kunosi jegyellenőr azt hangoztatta, hogy nem tudott a jegyek hamis voltáról, mert Pariser azt mondta, hogy a kétféle jegyrendszert bukaresti parancsra vezették be. A bíróság azonban nem fogad el érvelést és miután a vádat mind azokra, akik jóhiszeműen jártak el, kiterjesztette elhatározta, hogy értesíti az ügyészséget abban az

kölcsönből a Körös jobbparját. Népfürdőt és új tüzoltó-laktanyát is építenének, ugyancsak sor kerülne olcsó tisztviselő-lakások felépítésére.

Jellinek Géza bejelenti, hogy a városnak van két és félmillió aranymárka függő adóssága, amely körülbelül 130 millió lejnek felel meg.

Nussbaum Sámuel felel a kérdést, hogy az ideiglenes városi tanácsnak van-e joga ilyen hatalmas kölcsönt felvenni.

Tulbure elnök megnyugtatta a felszólalót, hogy az ideiglenes tanácsnak van joga a kölcsön felvételére és az annál sürgösebb, mert az ideiglenes tanács élete amenny is rövid lesz, mivel helyét rövidesen rendes választott tanács foglálja el és ilyen kedvező alkalmat nem szabad elmulasztani. Tulbure hangoztatta még, hogy előzetes megbeszélésről van szó, mert Mr. Ghil visszatér Londonba, ahonnan szeptember közepén jön vissza Váradra a kölcsön feltételének részletes megbeszélésére céljából. A tanács elhatározta, hogy az opciót kiadja, mégpedig két példányban: angol és román nyelven.

irányban, hogy Kunosi ellen is emeljen vádat. Ehenázy, a mozi jelenlegi igazgatója, részletesen ismertette a jegyzéses leleplezésének körülményeit. Coz Jonel szubkomiszár a nyomozásról beszélt, majd Selicesanu Gergelyné vallomása következt, aki a megszökött Pariserné jóismerőse volt. Elmondta, hogy Parisernét a szökésre Sogan Enete nevű cselédje vette rá. A tárgyalást Filipescu elnök a késő déli órákban felfüggesztette. Ítélet valószínűleg pénteken lesz.

— Vakmerő éjszakai rablótámadás Temesváron Temesvárról jelentik: A napokban Temesváron Tomorescu György postatisztviselőt éjjel rablók támadták meg, kirabolák és csak a véletlennek köszönhető, hogy a megtámadott postatisztviselő az éjszaki megmentette. Tomorescu György a Józsefvárosban lakik, az éjszaka folyamán azonban a Gyárvárosban volt dolga, ahol az éj leple alatt három csúkefő rablótámadást intézett ellene. Már a Józsefvárosban hozzácsatlakozott két utcai lány, akik az illuminált állapotban lévő postatisztviselőt a Gyárvárosba csalták. A belvárosi gyárvárosi közti beépítetlen és lakatlan területen azután egyszerre három férfi támadt rá, földreterpték, elvették a mintegy 2500 lej kivevő pénzét és apró tárgyait, dulakodás közben fojtogatni kezdték. A csirkefogók társaságában lévő két utcai lány azonban a súlyosabb következményektől megijedt, sikoltozni kezdett, rendőrség után kiabált, erre a három rabló elmenekült. Nemeokára a helyszínre érkeztek a rendőrök, akik mindhármukat elfogták. Kiballagatásuk során kiderült, hogy Sebán Rezső, Ötvös Andás és Szalkai Lázló voltak az éjjeli támadók. Előre megfontolt szándékkal hajtották végre a gaz-

tettet. A rendőrség a három notórius csirkefogót és rettegett éjjeli utonállót letartóztatta.

— Összeomlott a bukaresti mintavásár bejárója. Bukarestből jelentik: A bukaresti Tárgul Mosirol bejártánál tegnap délután a kapuul szolgáló faalkotmány beomlott. Az állvány két éve készült el és azóta nem vizsgálták meg. A sok esőzéstől a fa elkorhadt és a tegnapi erős szélvihar ledöntötte. Az összeomlás pillanatában éppen két taxiutó haladt arra, amelyeket az összeomlott állvány teljesen összetört és a bennülőket súlyosan megsebesítette. Egy járókelő is megsebesült.

— Morfiummérgezésben egy asszony összeesett a kolozsvári pályaudvaron. Kedden délelőtt a kolozsvári állomás peronján összeesett egy jobban öltözött asszony. A kihívott mentők magáhozértítették, mire elmondta, hogy csak átutazóban van Kolozsváron. Sárdi Lajosnak hívják és kíséreléssel felfutott a pályaudvarra a morfiummérgezésben. A pályaudvaron kimerült, mert elgyörgült szervezete nem bírta ellenállni a morfiummérgezésnek és elvesztette eszméletét.

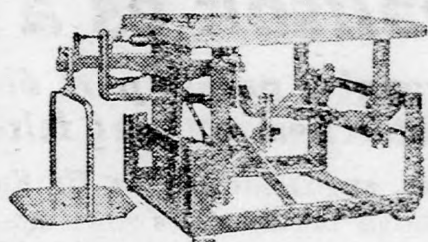
* A pénzmegtakarítás művészete. Nem kell vasuti jegy, nem kell a drága fürdői köz, nem kell fürdőjegy, nem kell a méregdrága hotel-számlát fizetni, nem kell szép idő és mégis egészségesek leszünk, ha a főtéri Rózsa-Royal drogériában 65 lejért egy doboz „Carbodoni“ vesünk, amelynek tartalmával két szénasavas fürdőt készíthetünk magunknak otthon és ezáltal a szívbetegségeinket, szívgyengeségeinket, reumákat stb. gyógyíthatjuk.

Figyelem!

Vételköteltség nélkül tekintse meg raktárunkat. Megyőződik, hogy **8600 tárukban, valamint harisnyák és keztyűkben** legolcsóbb a **HELIOS** lerakat (Főter No 7.)

Csak 10 napig

tart az átalakítás és addig mindennemű kötött-árut és harisnyát, melyen leszálított árakban árusít a **Helios lerakat (Főter 7.)** Mindenki igyekezzen kihasználni **10 napot.**

Hess

mélege minőségi munka.
Hess Victor, Sibiu
első romániai mérleggyár.

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

ipari festővállalat. Cluj, Str. I. Rațiu [volt Kötő-aj]. Készít a leggyorsabbtól a legdrágábbig **festő munkákat.** Falfestő, szobafestő, zománccfényező, mázó és épületfestési munkákat. Fertőtlenítő és fűregeltető jótállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Minden nő

ki bőrének tisztségét és tisztaságát meg akarja őrizni, használjon **dr. Biró-főle** **Havas gyopár-krómet,** szappant, pudert, mosdóvizet

A nagy

(Cluj-Koloz tudósítójától.) totta meg rend nagyiparosok és sége. Az tleárs költ, a szövés várad és tord magukat.

Az ülés me Sándor, a szöv jaszította elő a nek tárgyalása máynak minc jával is fogla meg, hogy az elé terjesztett dalmét célozt aminek követi súlyos helyzet produktumok

A külföld nem javul

A juliusi élő

(Cluj-Koloz tudósítójától.) jelentések egy ról számolnak különösen a ahol alig néha ról a másokra. leszállítása óta kezdött ugya nagyobb arány

Románia portja július

Halmin ke szarvasmarhát felül, 1053 se és 93 darab l

Ebből Aus 100 kg-on al 100 kg-on f tetéssel 260 s

Csehszlovákia tét 100 kg-on alul. Märisch sertést 100 k alul. Oderber tét 100 Kg-on alul. Prágaba

M „D

Az egé

Szövés

Könn

Legdiv Női- és

Férfi

Sajtó Kötés

Minden Fű

KÖZGAZDASÁG

A nagyiparosok országos ankétot rendeznek a hitelkérdések megoldására

Az ÜSIR kolozsvári választmányi ülése

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután három órákor tartotta meg rendes havi választmányi ülését a nagyiparosok és munkaadók kolozsvári szövetsége. Az ülésre, amelyen Farkas Mózes elnököt, a szövetség helyi tagjain kívül a nagyváradi és tordai gyáriparosok is képviseltettek magukat.

Az ülés megnyitása után dr. Böszörményi Sándor, a szövetség ügyvezető igazgatója terjesztette elő az ügyzetőségi jelentést, amelynek tárgyalása folyamán a választmány a kormánynak mindinkább kialakuló ipari politikájával is foglalkozott. Sajnálattal állapították meg, hogy az utóbbi hónapok alatt a kormány elé terjesztett javaslatok, amelyek az ipar védelmét célozták, eredménytelenek maradtak, aminek következtében az iparvállalatok eddigi súlyos helyzete úgy a hitelkérdésben, mint a produktumok elhelyezése tekintetében rosszab-

bodott. A tárgyalások folyamán elhatározták, hogy a fűgőben lévő ipari kérdések, de különösen az egyre nyomasztóbb hitelkérdésben előbb Kolozsvárt, aztán Bukarestben országos jellegű, nyilvános ankétot rendeznek.

A munkásbiatorási járulékok felemelése kérdésében a választmány arra az álláspontra helyezkedett, hogy bírói uton fogja megállapítani a járulékok felemelésének törvényellenes voltát.

Ugyancsak tárgyalás alá vették az utóbbi napokban elterjedt azon híreket, amelyek arról számoltak be, hogy a kormány ter. b. vette az iparvállalatok élére való kormánybiztosok kinevezését. Elhatározták, bár az erre vonatkozó hírek minden alapot nélkülöznek, lépéseket tesznek azért, hogy a kormány hivatalosan is minél előbb cáfolja meg a kormánybiztosok kinevezéséről szóló híreket.

kg.-on felül, 409 sertést 100 kg.-on alul, 287 juhot és 7 lovat.

Biharpüspökin keresztül a következő exporttélékek hagyták el az országot: Ausztriai rendeltetéssel 1659 szarvasmarha és 20.650 sertés. Csehszlovákiai rendeltetéssel 50 szarvas-

A külföldi lanya árak miatt nem javul a román állatexport

A júliusi élőállat és állati termékek kiviteli statisztikája

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföldi piacokról beérkező jelentések egyöntetűen az állatárak stagnálásáról számolnak be. A tendencia általában lanya, különösen a bécsi és prágai marhavásárokon, ahol alig néhány pontos eltérés van egyik hétről a másikra. Az élőállatok kiviteli illetékének leszállítása óta a román állatexport némileg fokozódott ugyan, de a rossz bécsi vásárok miatt nagyobb arányokat nem öltethet az export.

Románia élőállat és állati termékek exportja július havában így alakult:

Helmin keresztül exportáltak: 509 darab szarvasmarhát, 7 lovat, 1142 sertést 100 kg.-on felül, 1053 sertést 100 kg.-on alul, 287 juhot és 93 darab levágott félsertést.

Ebből Ausztriába szállítottak 115 sertést 100 kg.-on alul, 49 szarvasmarhát, 112 sertést 100 kg.-on felül, valamint direkt bécsi rendeltetéssel 260 sertést 100 kg.-on alul.

Csehszlovákiába exportáltak 10 darab sertést 100 kg.-on felül és 171 sertést 100 kg.-on alul. Márisch-Osztrauba 369 szarvasmarhát, 228 sertést 100 kg.-on felül, 98 sertést 100 kg.-on alul, Oderbergbe 48 szarvasmarhát és 48 sertést 100 kg.-on felül. Olmützbe 8 szarvasmarhát, Prágába 38 szarvasmarhát, 751 sertést 100

marha és magyarországi rendeltetéssel 2150 darab szárnyas.

Ugyancsak Biharpüspökin keresztül az alábbi mennyiségű állati termékeket exportáltak: marshus 82.330 kg., sertéshus 11.650 kg., levágott szárnyas 36.501 kg., juh-hus 4800 kg., bél 2011 kg., juhbőr, nyulbőr 2367 kg. és ágytoll 7550 kilogramot.

¶ Szatmár véglegesen megkapta az önálló kereskedelmi és iparkamarát. Szatmárról jelentik: Szatmár város tanácsához érkezett a minisztertanács 2470 számú határozata, amellyel kimondja a szatmári kereskedelmi és iparkamara létesítését. Szatmár városa hálából Maouilescu pénzügyi államtitkárt díszpolgárává választja.

¶ Árlejtések a CFR-nél. A vasutügyi vezérigazgatóság újabb a következő árlejtéseket hirdeti: A Balázsfalva-Parajdi vonalon egy 10 méteres és több egy és két méteres fa áterem elkerítésére, a brassói osztálymérnökség ugyanazok folyó hó 11-én délelőtt 11 órákor árlejtést tart, a munkálatok átlagértéke körülbelül 400 000 lej. — A bukaresti vezérigazgatóság pályafentartási osztályán folyó hó 16-án még a következő munkálatokra tartanak árlejtést: A Nona Sulita állomási épület újjáépítésére 525.000 lej értékben és az Adenocia-Cernauti vonalon a 649.460 számú kilométer-szelvény árvizmentesítő erősítő támaszfelépítmény munkálatára 365 000 lej értékben. — Ezenkívül augusztus 17-én délelőtt 11 órákor a bukaresti vezérigazgatóság gazdasági ügyosztályán (Calea Victoriei 93) nyilvános árlejtés lesz. — 1.750.000 kgr. finomított petróleumra, 200 000 kgr. Washington-petroléumra és 300 000 kgr. tisztított petróleumra. Az árlejtéshez szükséges bármintmü információt hétköznapiokon a hivatalos órák alatt a fentemlített gazdasági ügyosztály ad.

¶ Elhalasztották a legfőbb gazdasági bizottság ülését. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága ma délelőtt ülést kellett tartson, de tekintettel arra, hogy Garoflid miniszter és Maouilescu államtitkár nem jelentek meg, a tanácskozást holnap délelőttre halasztották el.

¶ A külföldről érkező postacsomagok elvámolása. A posta és távirda igazgatósága felhívja a felek figyelmét arra, hogy mindazokban az esetekben, amikor külföldről elvámolás alá kerülő, vagy utánvételes csomagok jönnek és eredeti számla nincs mellékelve, a postaigazgatóság először meg kell állapítsa a csomag tartalmát és annak értékét, mielőtt azt kézbesítené. Ezzel természetesen a csomag kikézésében hetekig késik, ezért az összes külföldről érkező csomagokhoz eredeti számlát kell mellékelni, hogy a kézbesítés idejében megtörténhessen.

¶ Egységesítik a biztosítási törvényeket. Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, kormánykörökben már régebben felvetődött az a terv, hogy egységesítik a biztosítási törvényt, illetőleg Erdélyben és Bánságban a magyar kereskedelmi törvények idevonatkozó intézkedéseit módosítják. Mint értesülünk, az erre vonatkozó munkálatok most már konkrétobb formát öltöttek és össze is állították azt a bizottságot, amely a tervezetet elkészíti. A bizottság elnöke Lepadatu pénzügyminiszter, aki jó biztosítási szakember és elnöke az Eladó Erdélyi Biztosító Részvénytársaságnak. A bizottságban két delegátussal képviselve van a biztosító intézetek kartellje is.

¶ Ma döntenek az olaj és benzin kiviteli illetékek leszállításáról. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztériumban ma Lepadatu miniszter elnökletével megbeszélés volt, amelyen Damaschia bányai vezérigazgató referált. Az értekezleten a benzin és olaj kivitelének leszállításával foglalkoztak. Az értekezlet határozatait a mai minisztertanács fogja ratifikálni. A mai minisztertanácsban Lepadatu miniszter egy táblázatot fog előterjeszteni a nyugdíjak felemeléséről. Eddig nyugdíj címén 1 milliárd 240 millió lej fizettek ki évente. Ezt az összeget 320 millió lejjel emelik, úgy, hogy a régi nyugdíjasok mintegy 8%-os, a háboru utáni nyugdíjasok pedig mintegy 10-15%-os emelést kapnak. A pénzügyminisztérium rendelkezése értelmében ma megkezdik a tisztviselők felemelt fizetésének kifizetését. Először a hadügyi, munkaügyi és igazságügyi tárcához tartozó tisztviselők kapják meg az emelést, de ebben a hónapban sor kerül a többi tisztviselőkre is.

Fundatia Culturala Cinema Principele Carol mozgósínház a Magyar Színházban

11 Szerda 11

Világcsaló

7 felvonás. Egy szép leány életéből, aki egy kedves kalandot keresett és — egy férjet talált.

Főszerepekben:

Banky Vilma, Angelo Ferrary és Bob Doddy.

Modern táncok. Képriztatás kiállítás. Toilettek.

Jazz-Band,

Kezdetek fél 5, 7 és fél 10 órákor.

Megnyílt a Calea Regale Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-utca) 3. szám alatt a

„Dorma“ Kötött- és Szövöttárugyár gyári lerakata

Az egész országban közzismert, legszebb kivitelben finom angol gyapjuból készített gyártmányok eredeti gyári árakban árusítatnak.

	lejtől felfelé		lejtől felfelé
Szövésben kissé hibás női- és férfi-mellények	250	Egyszerű női kabátok	500
Könnyű nyári női- és férfi-mellények	350	Legdivatosabb női kabátok	750
Legdivatosabb női és férfi poull-overek	550	Gyernekmellények és poull-overek	200
Női- és férfi mellények	480	Gyermek és baby kötött garnitúrák	150
		Baby selyem sapka, minden színben	40

Férfi vadászmellények, vadászharisnyák feltűnő olcsó áron.
Saját gyártmányú prima minőségű selyem harisnyák, minden színben ..... 140 lej
Kötésben kissé hibás selyem harisnyák minden színben ..... 110 125 lejig

Minden finomságu női, férfi- és gyermek flor- és cérna harisnyák a **legolcsóbb** árakon,
Fürdő-dresszek és női sportkosztümkök finom angol gyapjuból megrendelésre 24 órán belül készíttetnek.

TŐZSDE

Augusztus 10 én:

16 15. Budapest 324, Bécsben 324-25, Prágában 1558-50, Berlinben 190.

Köszvény: A piac szilárduló tendenciát mutat. Kevés üzetlenség. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31 10—31 30, Prága 6 53—6 56 Budapest 321—323, Páris 6 40—6 70, Zürich 42 70—42 80, Newyork 219 50—220 50, London 1074—1077, Milánó 7 40—7 50.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 25, Amsterdam 307 60, Newyork 517 00, London 2510 75, Páris 1477 00, Milánó 1732 00, Prága 1532 50, Budapest 72 30, Belgrád 912 50, Bukarest 240 00—240 00, Varsó 57 50, Bécs 73 15.

Bukarest. Dávák: Páris 6 50, Berlin 52 45, London 1070 00, Newyork 220 00, Milánó 7 40, Zürich 42 75, Bécs 31 20, Prága 6 50, Brüsszel — Budapest 31 10.

Bukarest. Valuták: Napoleon 870, német márká 52 00, leva 160, török lira 120, font sterling 1065, francia frank 6 90, svájci frank 42 00, olasz lira 7 70, drachma 2 60, dinár 3 85, dollár 221 00, lengyel forint 13 00, csehek schilling 31 50, magyar korona 31 00, cseh korona 6 60, belga frank —, holland forint —.

Figyelem!

Aug. hó 15-én megnyílik Clujon Renner palotával szemben levő „Parisien” szálloda.

Ötletme.

Izletes konyha! Szolid árak! Pontos kiszolgálás! Abonások elfogadtnak! Reggeli és uzsonna is kapható.

Albert Sámuelné vezetése alatt Kiszolgáló leányokat keresünk!

Parafint, stearint

és mindenféle templomi, szalon és karácsonyi gyertyát gyárt és felhívásra mintázott árjeláttal szolgál

Lengyel Sándor és Flai gyertyagyára, Arad. Interuban telefon 407.

SZINHAZ MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei.

Aki bérel, körülbelül féláron jár színházba. A bérletárak sokkal olcsóbbak, mint a színház rendes napi helyárai. S ha hozzászámítjuk azt, hogy a felemelt he yaras vendéglőadásokat is a rendes bérleti árakon nézhetik meg a bérlők, bátran állíthatjuk, hogy végeredményben a bérlők körülbelül féláron kapják jegyeiket. Tekintve, hogy a bérlők minden ujdonságot, minden különleges előadást s vendégfellépést is megkapnak, megtakarításnak is igen jelentékeny tétel az, amit a bérlőközönség nyer. De rendkívül kegyelmes is, mert egy egy rendkívüli előadás alkalmával túlekedni kell a pénztár előtt a jegyekért, míg a bérlőközönségnek minden utazás nélkül mindig biztosítva van a megszokott helye. A fizetési feltételek is rendkívül kedvezők. Más színháznál vagy egész évadra, vagy legalább is az évad felére előre kell fizetni a bérletösszeget, a kolozsvári színháznál az évi bérletösszeg 10 részletre van felosztva s abból a bérletkötés alkalmával két részletet, október, november és december hónapokban 1—1 részletet, januárban két részletet február, március és április hónapokban ismét 1—1 részletet kell fizetni.

Az első ujdonság. A jövő héten lesz az első prózai ujdonság. Lakatos László híres szindarabja: a Fej vagy irás — fog színpadra lépni. Ennek az érdekes szindarabnak Budapesten a Belvárosi Színházban olyan óriási sikere volt, hogy nemcsak Európa minden nagyvárosi színháza, de Amerika is megszerezte az előadás jogát. A Fej vagy irás próbái már megkezdődtek.

Heti műsor

Szombati este 9-kor: Dr. Szabó Juci (Megnyitó előadás, Ujdonság, 12-adeszer, Poor Lili fellépésével, Mészáros Béla vendégjátékával. Rendes helyárai. Sorozat 1.)

Vasárnap d. n. 6 kor: A Hattyu (16-adeszer, Mészáros Béla vendégjátékával. Leszállított helyárai. Sorozat 2.)

Vasárnap este fél 10 kor: Marika (Ujdonság, 6-adeszer. Sorozat 3)

Hétfő este 9-kor: A Cárni (Poor Lili fellépése Sorozat 4.)

Nickelozó telep

orvosi műszerész.

Elvállal fémtárgyak, orvosi műszerek, disztárgyak nickelozását, ellék, berotvák és kések, nyomdai papírváó kék, stancok és sekterek speciális közúruló és tükörévezés st. Fried Jenő, Cluj, Piata Unirii No 22.

Sz. 1918—1928.

Árverési hirdetés.

Közhírtészem, hogy az „Alina Intrepriza Societate Comerciála Anonimá” Cluj és Piata Gării 1, szá n alatt levő üzraktárában folyó hó 12 én d. u. 5 órakor, közbenyvet leu nélkül meztartandó nyilvános árverésen a késedelmes ad's terhére si fogja adni a nála székizlogal elhelyezett következő ingóságokat: 10 v/g pisenidín 80,058 lei, 10 v/g covercoat 55,440 lei és 1 v/g Kimo 7200 lei, összesen 143,698 lei kiáltási árban.

Bénapók a kiáltási ár 10%-a, mely az árverés megkezdése előtt kez ihez deponálendő. Vevő a vételár t az 1% véte i illeték és 1% forgalmi adóval együtt a helyszínén készpénzben azonnal kifizetni köteles.

Cluj, 1928 augusztus 9.

Dr. Laurentiu Nestor, közjegyző

Kárpitos kellékek

grádlík, tutezővetek, spárgák, gurtnik stb. Nagy választéban, olcsó árakon kaphatók Boshovics József, Cluj, Str. Rag. Maria 15. — Telefon 9-10.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri köz ésmél egy szó 4 lej, vestagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Intelligens idősebb megbízható zsidó urileány elmenne jobb családhoz elárústónéknak, vagy egy gyermek mellé. Weisz B. Sibiu, Burgergasse 10. 1526

Intelligens izr. unió elfogad teljes ellátásra zongorabasz-nálattal és tanítással jó családból iskolásányokat. — Oradea-mare, Beöthy Ödön-utca 42. I. emelet 7. Berger Antalné. 1526

Egy zsidó uri gyermeket teljes ellátásba felveszek. Rudolf-ut 20.

Hajhullás

és hajaorpa elea legjobb szer az „Egger Petrol”. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Vizvezeték és villany-szerelő tanulók fizetésével felvételtnek Vadász & Conánál, Calea Regala Ferdinand 65. 1493

Valódi

színtaszóanyag 420x320, teljesen hibátlan, gyönyörű mintával, igen olcsó árban kapható.

Witli zongora, vado natuj fekete, rö id keresztúros, fémszerkezettü, sürgösen eladó. Rosenberg, régistgkereskedő, Cluj, Calea Victoriei 5.

Okl. z idő tanító, ki román nyelvet tökéletesen bírja, egy nagyobb közönség elemi iskolájához kerestetik. Pályázatok fizetési igények megjelölésével „E. G.” jelzőre a laphoz küldendő. 1528

Prima friss főző és ipari naprafó gó olaj bármilyen mennyiségben kapható. Goldstein, olágyár. 1537

Eladó

hálószobaberendezés Monostori-ut 55.

Két intelligens lány tartat közleiben, teljes ellátást kaphat, zongorahasználattal. Cim a kiadóban.

Két nagyobb iskolás lány szeptember 1-re lakást és teljes ellátást baphat zsidó családnál, a főter közelében. Cim a kiadóban.

Különbejáratu butorozott szobát keresek, lehetőleg fűrdőszoba használati centrumban. — „Állandó lakó” jelzőre a kiadóba, vagy délután 4—8 ig az Uj Kelet szerkesztőségében személyesen.

File terítőket és kélm munkákat legjutányosabban készit Hirschné, Reg. Ferdinand 101, ajtó No 5.

Hirdessen az Uj Keletben!

Dr. LEONHARDT és Dr. FLECHTENMACHER SZANATORIUMA BRASSÓ—BRASOV

Kut utca 42 e, Telefon 150 szám.

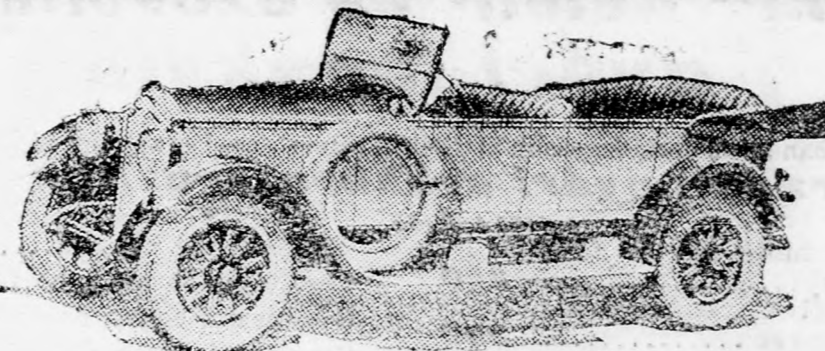

Ujonnán épült modern gyógyintézet, melyben elsősorban sebészeti-nőgyógyászati-és szülészeti betegek fogadtatnak, de ragályos és elmebetegék kivételével mindenemü más beteg is. A sanatórium a főpályaudvartól néhány perc alatt elérhető.

Modern sebészeti felszerelés külön aszeptikus és szeptikus műtőtermekkel. Röntgenintézet (átvilágítás, fényképezés, kez-lés). Modern villanykezelés a legujabb gépekkel (Diathermia, Kvarc-és Solluxlámpa, villanymassze, Galvanisatio, Faradisatio, villanyhűfűrdő, endoskópia, stb.). Lift. Elsőrendű ellátás. Három betegosztály. Szegényeknek kedvezményes árak. A betegek az állomástól és a városból a sanatóriumba való szállítást az intézet vállalja. Vezető orvosok és tulajdonosok: Dr. Leonhardt János a segesvári kózkórház volt igazgató sebész-főorvosa. ifj. dr. Flechtenmacher Károly volt klinikai tanársegéd és volt brassói sebészeti sanatóriumának vezető orvosa.

Rendelésnél hivatkozzon a

15-ös számra.

Rendelésnél hivatkozzon a

15-ös számra

Buick, Oldsmobil és Citroen

márkájú automobilonk a mai napig, mint szolid és elegáns építmények rivális nélkül maradtak. Nagy benzín- és gummi- valamint ármegtakarítás az összes márkákkal szemben.

Kaphatók a NOEL fiókjánál — Brassó.

Francia...
Közzététel...
Telefon...
és kiadó...
228 és

1928 Auguszt

Két

A mai nap...
kes és az első...
hangzó távirat...
gaiba. Az egy...
jelent, hogy...
gitegét kérte...
naktatásához...
zett és szintén...
ban, amennyib...
egyik nagy fr...
Briand külügy...
irta alá a franc...
szerződéseket...
a külügyminis...
fegyvertársit...
érintkezést.

A két jelent...
közlebről. Ro...
élete már hossz...
ven beállitva...
pok folyamán...
Franciaország...
ben a nagy fra...
kor ugyanis a...
a francia valuta...
mértékben sem...
e két ország kö...
tenciális kapcs...
viszonynak nem...
meglazulását...
szövetségstársa...
háboru alatt és...
még erősebben...
képesé azóta, l...
ban megkötött...
biztosítani kell...
áll fenn a két...
ország minden e...

De nem k...
országok a ro...
amit Románia...
tudományban a...
rokra vezethet...
működik ezek...
és országkormá...
köt, ha Poinca...
tinnu Jonelbel...
oslon azzal, ho...
gyakorolt rom...
De nem mond...
hogy a politik...
zet fenntartás...
gyobb, de le...
van Romániára

1918 ban és...
és vonalakkal...
azóta lefolyt...
szövetségközi...
vonalaktól egy...
tént és az ant...
dulva, a jövő...
aggódszmaít tu...
hogy rémképek...
hogy az euró...
sz eltolódás, h...
európai hatalm...
legi szövetség...
terveket Páris...
hogy azt mon...
sabban érezt...
lévő vonalait...
kelve az ezete...
amelyek azok...
ban tudjuk teh...
kulhat vagy h...